

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соедэй, Министруудэй Соедэй орган

№ 126 (10187)

1963 оной майн 30, четверг

Сэн 2 мүнгэн

КУКУРУЗА, ХАРТААБХА ТАРИХАТАЯА ХАМТА ШЭНИИСЫН, ГОРОХОЙ ТАРИЛГЫЕ БОРНОЙЛХО

ГЭЭШЭ КОЛХОЗ, СОВХОЗУУДАЙ МЕХАНИЗАТОРНУУДАЙ МҮНӨӨДЭРЭЙ ШУХАЛА ЗОРИЛГО

Түрүүшын 1000 гектар

ПЕТРОПАВЛОВКА. (Телефоноор абтаба). Зэдын үйлдэ-
бэришн управлениин колхоз, совхозууд кукурузыг арга-
даа жэгдэрэн оробо. Гэгээтын Ленинэй, Доржи Банзаровай
нэрэмжэтэ, «Мир», Борьбодой «Коммунизм» колхозууд, «Ок-
тябрьский» совхоз кукурузын тарилгада хамагхаа түрүүлэн
ороод, энэ хүдэлмэрээ эршэтэйгээр ябуулжа байна.

«Октябрьский» совхозой суута кукурузада Леонтьев, Бо-
гатов гэшмэдэй халуун хүдэлмэрийн хана ерээ. Эдэнэр куку-
руза шанар хайнтайгаар тарижа, баян ургаса хуряан абадаг
дүршэлтэй. Цагаан-Усан гэжэ газарта 9 комсомолшуд-ца-
луушуулаа бүридэнэ зэвнэ (зэвнэ даагша А. Мункуев)
эмхидхэдээ. Тэндэ гурбан агрегат бүлэглэн нэгэн доро хү-
дэлнэ. Эдэнэр 400 гектарта тарилга хээ, тэрэнэй 120 гекта-
рын шэнэ газар юм. Эдэ залуушууд тарилгата 10 үдэрэй
туршада хайн шанартайгаар дүүргэхэ хүсэл эрмэлзэлгэтэй-
гээр хүдэлмэрилжэ байна.

Зэдын управлениин бүхэ ажыхинууд энэ жэл 11000 гек-
тарта кукуруза тариха. Мүнөө түрүүшын 1000 гектарын та-
рилгадаа байна.

Ц. Батув.

Хартаабхын тарилга үргэдхэгдэнэ

МУХАР-ШЭБЭР. КПСС-эй
Центральна Комитетэй, СССР-
эй Министруудэй Соедэй
хандалгада харуу болгон, Ле-
нинэй нэрэмжэтэ колхозой гэ-
шүүд энэ жэлдэ хартаабха та-
рилгын газарыг нилээд ехэ
болгоо. Бүхүдөө энлэ 230 гек-
тарта энэ үнэтэ ургамал тари-
жа, га бүринөө 100 центнернээ
бага бэшэ хартаабха хуряаха
гэһэн социалист уялга абанхай.

Абахан уялгаа амажалта-
тайгаар дүүргэхын түлөө тус
колхозой гэшүүд эршэтэйгээр
тэмсэгжэ байна. Эндэ эмхид-
хэгдэнэ хартаабхашалай 4
звено тарилгадаа муу бэшээр
бэлдээ. Тэдэнэр хартаабха та-

риха газар дээрээ наг шэбхэ
элбэгээр зөөжэ, га бүрин 1,5
центнер минеральн үтэгжүүл-
гэ гаргаа. Мүнөө бүхэ звено-
нууд хартаабхата тарижа бай-
на. Эндэ 100 гаран гектар та-
рилгада.

В. Коваленко.

Суулгын совхозой нэгэдэ-
хи отделениин кукурузашан
Иосиф Родионов түрүүшын 70
гектарта кукуруза таряа. Тус
звеногой гэшүүд 250 гектарга
энэ ургамалыг тарижа, га бү-
ринөө 300 центнер кукурузын
ногоон эшэ наба хуряаха
уялга абанхай.

Л. Гомбоев.

Наяхан «Сельхоз-
техник» нэгэдэлэй
инспектор нүүхэр
Лужников Хяагтын совхоздо
трактор, машинануудай хойно-
хоо хэр зүбөөр харууналаа,
горючин, тонон хэр хайнаар ха-
далагланаб гэжэ шалгаад
үзэхэдэ тон бүтэхгүй барим-
танууд элхрээ.

Совхозой 1-дхи отделениин
2-дохи тракторно-таряан ажа-
лай бригада Хилгантата хү-
дэлдэг. Тэндэхи тракторист
В. С. Кривоногорицын 1961 он-
до абтахан «ДТ-54» тракто-
раар Д. Ж. Юмажаповтай суг
ажалладаг. Теэд хабарай та-
рилгын үедэ эдэнэй трактор
саг үргэлжэ эбдэржэ, урагшаа
ябагуй.

Энэнь юун дээрнээ болооб
гэхэдэ, тэдэнэр трактораа муу-
са харууналдаг, халаан бүхэн-
д тонодохо, шүрбенын шан-
гадхаа гэхэ мэтэ эрилтүүд-
дэ хүсэд дүүргэдхгүй бай-
гаа. Агаар сэрбэлдэг юмэ-
нэй тонынь үдэр бүри хэлгэн-
гүй ябадаг байба. Ингээхэ
трактораа гархаа гаратарнь
ябуулна.

Саашан Анатолий Копыло-
вой даадаг «МТЗ-5» тракторыг
шалгаба. Энэнь баһал урдахи
трактортал алд тон муу ха-
руунадай байшоо.

Мүн 2-дохи отделениин 3-да-
хи бригададхы имэрхүү
ушар үзэгдэнэ. Дизельнэ тра-
кторай муудан тоны саг
соонь гаргажа абангүй байжа,
трактораа муудуулна.

Трактортаа халанаар хандана

Эдэ хоёр бригадада горючи
болон тонодолгын материал-
нууд угаа халанаар хадага-
лагдана. Цистернэ, боошхо-
нууд ямаршэ хушалагүйгөөр
налхи, наранда хэбтэнэ. Энээн
дээрнээ боложо, горючин соо
уна саһа, элһэ шорой ороно.
Энээн трактортаа хэнэ. Го-
рючин хадагалагдаг газар-
та галай аюулһаа хамгаалха
ямаршэ түхээрлэг, хэрэгсэл-
нүүд байбагүй. Энээнлэ совхо-
зой директорэй орлогшо Иван
Коротков зэмэтэй.

Тракторно-таряан ажалай
бригадын бригадирнууд, учас-
тогуудай механигууд трактор,

машинадаа механизаторнуу-
дай ямарша хандалагыг ходо
шалганагүй, халаануудай нэл-
гэлдэхэ үедэ, техникэскэ ха-
рууна хэхэ сагта тэдэнэр байл-
садаггүй. Эндэхи механигууд
нүүхэд Бадматов, Дашев
гэгшэд хиналта хэхэ уялгаа
мууса дүүргэнэ. Тракторист-
нуудта полевой журнал байха-
гүй, тоо бүрдхэлэй хуудһа-
нууд дээрэ юонышэ бэшгэдэ-
хээ болишонхой.

Трактор, машинануудта ха-
ланаар хандаг хүнүүдтэ сов-
хозой дирекци зохио хэмжээ
абаха бээ.

Н. Батув.

Гектарай 120 центнер ургасын түлөө

Хартаабхын баян ургаса абажа,
Эхэ орондоо элбэгээр худалдаа та-
нан парти, правительствын хандал-
гада Баргажанай совхозой ажаллад
ботото ажаалаа харуусана. Жэ-
шэнь, энэхэ Чиканай фермдэ
хартаабха ургуула тухай звено
10 хүнөө эмхидхэгдэнэ. Энээнне
ажалса бэрхэ Доба Минеевна Мак-
симова хүтэлбэрлэнэ.

Урда жэлдүүтэ энэ шухала хэ-
рэгтэ анхал табигдаагүй дээрнээ
энэ хартаабхын биратай ургаса
абтагдаггүй нэн. Нодоно гектарай
оройдоо 40 центнер хартаабха ху-
рагдана юм.

Мүнөө жэлдэ урдынгаа алдуу ан-
дүүе хараада абажа, хартаабхын
баян ургаса абахын тула нүүхэр
Максимовагай звено үнэн садхал-
һээ оролдоно. Эдэнэр поли дээрэ
800 тоно шэбхэ гаргажа тараагаа.
Мүн газар хахалхында урда тээ ам-
мачна селитрэ гаргаа. Тарилгын ур-
да тээ бүхэ 90 га газараа уһалаа.
Нүүдэй мэдэгээр энэ 10 гаран
гектар тарилгад байна.

Урдагы тарихында урда тээ
ургуулан татаһан байха юм.

Баян ургаса абахын тула зундаа
2—3 дахин уһалхар хараална.

Г. Шелковников.

РЕПОРТАЖ БОДОТО ХЭРЭГЭЭРЭЭ, ГАБЬАТА АЖАЛААРАА ХАРИУСАГШАД

Ямаршэ тогтууригуй уларил-
тай хаар гэшээ! Зунай эхин
нара—июнь энэ бөөрөө гарахаа
байна ха юм. Теэд үлөөнөө эхи-
лээд үдлөө үнгэртэр зунайхи
шэнгээр наран шаража, халуун
амитай боложо байража, гэнэ
хара налхын буужа, Шэнэ Хүрбэ,
Унэгэтийн урдуу нэмжын по-
лиин элһэ шорой мушхан тата-
жа, огторгойдо дэгдэнэ.

Шорой тоолоор бурьялжа бай-
хан нимэ нэгэ сагта Унэгэтейдэ
ажаллаха байдаг республикын
суута хартаабхашан Акулина Фе-
доровна Мильгуноватай хартааб-
хаа хуулажа байган полидо хү-
рэгжэ ерөөбди.

Тосхондоо урагшаа аяар тэрэ
урдахи туша хүрэтэр үргэлжэдэ
халбайн тала дийдэ ажалдай
халуун амхисал тулалдаа. Ажал-
дай дээрэ хартаабха хуулажа
байган хоёр агрегаттай, тээ зүүн
урдуу дүрбэн «ДТ-54» хаш хуа
тооно бурьюулан, газар хахалжа
яохань харагдана. Садаа тэнь
«Беларусь» трактор юмшөө хуи-
ноо шатгалалханай, зүүлжэ шат-

лэн табиуулна. Тэрэ зүүгээр
баһа нэгэ «Беларусь» орооной
саялхатэй хэбэртэй, яаруухан
ургашаа дааһана.

Полин хажуудай зайса дээрэ
адхалан оооотой хартаабхын ха-
жууа хоёр залуу эхэнэр яюуд
хуунахи, тачканууд соо хартааб-
ха эюулнэ. Томошогудынь ху-
тагаар хоёр болгон отолон, үжэн-
хэй, гутаһан үрэнэнэй гаргаа
ороходо, хажуу тээшнэ хална.

— Мэндэ амар, басагад! Зай,
Акулина Федоровна хаана гэ-
шээ, —гээд асуубди.

— Тэрээ урда шэбхэ тараажа
байна, —гээд оооотой байһан наг
шэбхэ асаар ишэ тишэнэ, заб-
да залигүй сасан шэдэжэ байһан
эхэнэр тээшэ заана.

Сэнхир хүхэ «Беларусь» тра-
ктортаа хартаабха хуулагдаг үг-
гэдэмэл машина зүдүүлэнэй
звеногой механизатор Сергей Ни-
колаевич Спиридонов полин за-
хада хүржэ ерээд, трактораа хо-
тируулан, шэнэ загунда оруул-
жа залан байлгажархөөд, кабина-
һаа гараба. Хоёр басагад тачка-
тай хартаабхаа саялхын бункер
руу алхалжа эхилнэ.

— Энэ звенодо хоёрдохи жэ-
лээ хүдэлнэ. Миний хажууда
үшөө нэгэ нимэ трактортай хүн
хүдэлдэг, мүнөө хүрэнгэ шэрэжэ

байна. Трактораар хэхэ юумые
хуу хэдэгди. Хартаабха хуула-
жа дүүргэнэр борнойлоо эхил-
хэнэй, —гээд тракторист ма-
дүүлбэ.

— Зай нормо хар дүүргэдэ-
нэ гэшээ?

— Нормоннай 4 гектар юмэл
даа. Тэрэнээ дүүргэнэди. Зарим-
даа зургаан гектаршэ хуула-
жархитшадди Хартаабха бункер-
та ашаха хүн харатай үөөдөнэ.
Ашалган дээрэл хамаг сагаа гэ-
нэди. Хоёр хажуудамнай минил
хоёр-хоёр хүн хүдэлнэ ха юм
даа. Манда даалгагдана хүнүүд
баянай нэгэ хэды үдэрэй хуу
үмсингөө хартаабха хуулахааа
арилшоо. Нагаа хэргэшэе наа,
дууһахаа байнади даа. Хойнонь
гараа гэшээди, —гээд Сергей
Николаевич кабина руугаа оро-
жо, трактораа ябуулба.

Акулина Федоровнагай уулза-
хаа ошхо гэхэдэ, харин тэрэ-
мний асаяа үргэлхэнэй маанад
тээшэ сэхэ алхалжа абаба.

Хабарай хара налхын, шорой
тоонодо үлээгдэхэ, хүри улаан
болшоон нюуртай, нэтрүү бэр-
хэ хүдэлмэрийн эхэнэрэй ажал-
шэ хүдэр гарыг бахын бариха,
амар мэндээ андалдабади.

— Энэ шэбхээ машинаар та-
рааха аргагүй юмэ гү, гараараа

сасаха гэшээтнэй гайтайл бай-
на, —гэхэдэ.

— Гараар тараагаашань муу-
нөөдөө дээрэ. Тээ тэрэ кукурузы
зын газар дээрхи шэбхэ маши-
наар тараагаа. Теэд юун гэшээ,
тоолхогүй юмэ хээл даа. Эдэ
зарим нэгэнэй хойноһоо даха-
жа ябагуйдэ бүри аргагүйл. Тэ-
рэ гурбан трактор манай газар
хахалжа байна. Хартаабхаа
хуулагдана һамбаандаа арга-
гүй гүйхэнэр хахалжархөөд бай-
гаа. Дахин хахалгагуйднэй ту-
шажа яаше абахагүй гэбэд.

Хахалангүй байгад туршаг лэ!
— гэжэ Акулина Федоровна голо-
доо гаргагшадые үзэн ядана.

— Тигээд эдэнһээ холо ошхо
аргачин баһал үгы. Хүн хомор,
ялалданаби. Тэрэ «ДТ-54» тра-
ктор манда саг зура хүдэлжэ бай-
гаа юм. Хайша хэрэгээр лэ хар-
таабха хуулажархихоо һанана.
Мүнөө үлөөнэй саялхын эбдэ-
рээд, наагашаба.

КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Ми-
нистрүүдэй Соедэй Хандалгы
хүндэтгэйгөөр утгаһан Унэгэтийн
2-дохи отделениин эдэ хартааб-
хашаа энэ жэлдэ 80 гектар хар-
таабха ургуула уялгатай бай-
хан аад, үшөө арбын дээрнэ нэ-
мэжэ тарихамнай гэнэн нэмэлтэ
уялга абанхай. Манай гэнэ яба-
һан үдэр, майн 25-да, «тариһан
газарнай 70 гектар эрхэ бэшэ бо-
лоо ёһотой. Хоёр үдэрэй, эхэдэ
һаа гурбан үдэрэй туршада хүдэ-
лэд байхадаа дууһалда байха-
бид» гэжэ хэлээд нэн.

Шинг нойртоо баян, хуушын-
тэрэ үтэгжүүлжэ, элдүүлһэн
газарай гектар бүриднэ, учас-
тогуудайн шаддалыг хараалда

абажа байгаад, 20—23 центнер
үрэнэ хуулагдаа. Найнаар үтэ-
жүүлһэн, элдүүлһэн, уялагдана
һан газарта агротехникэскэ бол-
зон соонь тарилгаа хээд, байн ха-
рууналада байхадаа, нүүхэр Миль-
гуноватай звеногойхид үндэр
баян ургаса абаагүйдөө яахаб.

— Эдэ байрадин энэ арбад
үдэр соо үлөөнэй 7-ноо үлэшин
7 болотор холо хүдэлжэ гараа.
Мүнөө суббото хадань банида
орожо, бөөе угаажа салмэхынэ
нэгэ бага эртшэжэ хүдэлмэрээ
дүүргэхэ гэжэ хэлсэнхэй нэмди.
Теэд эдэнэ ябуулхал болоо гэ-
шэ ааб даа. Энэ үдэр тариһан
газараа хэмжээ болон, сажамни
тээ тэрэ хорьгой тэнэ юмэ
нэн, —гээд Акулина Федоровна
деревин тээшэ бүри эсэһэн суса-
һанай тэмдэгшэ үзүүлнэгүй,
шандуу түргэнээр гэшхэлнэ.

Полин урда хахалжа хүдэлжэ
байһан Галина Зверькова (Акули-
на Федоровнагай басаган), Анто-
нида (Спиридонова (зэе басага-
нын)) поли дээрэ үлэһэн хар-
таабха нарын нягтаар оооолжо,
хүшажархина. Сергей Николаевич
нүүгөө хахалжа хартаабха ашадг
Наталья Спиридонова Мария Ко-
жукина хоёрыг хажуудаа аба-
хай, ажалтайнгаа үдэрэй нүүдлын
эрьсээ хэжэ оробо...

Г. Цыреторов,

манай тухай кюрр.

ЗУРАГ ДЭРЭ: хартаабхашад
(зүүн гарһаа) Г. Зверькова,
А. Ф. Мильгунова, А. Спиридоно-
ва бункернуудаа үрһөөр дүүргэ-
һэнэй бүлгээр. Сада татаһан
механизатор Н. Спиридонов тра-
ктораа жоолотон салалжа ядана.

С. Балдуевый фото.

ВПСЦ-эй
Президиумдэ

УХИБУУДЫЕ ЭРЖИМ

БАЙНААР АМАРУУЛХЫН ТҮЛӨӨ

МОСКВА, майн 24. (ТАСС).
Зунай үеын хүдэлмэридэ проф-
союзнуудай пионер лагернуудай
хэр зэргэ болон болоһон тухай
асуудалы ВПСЦ-эй Президиум
мүнөөдөр хаража үзөө. Профсоюз
на организацинууд халаан бүхэн-
дэ нэгэ миллион 370 мянган үхи-
бүүнэй байха хууригтай 6.300
пионер лагер нээжэ байна. Энэнь
недолонойхид оролодо 40 мян-
ган хуураар олон. Город соо үлэ-
һэн үхибүүдтэ зориулан, гурба
мянга гаран лагерие профсоюз-
на комитетууд арадай гэгээрэлэй
органуудтай хамта городууд соо
эмхидхэхэ.

Профсоюзнуудай пионер лагерь-
нуудта хүдэлмэришэд болон ал-
ба хаашадай 4 миллион 300 мян-
га гаран үхибүүд амарха. Аха
классуудай 10 мянга гаран хуу-
рагтад аха классай үхибүүдтэ
зорюулагдана элдүүлхын ла-

герьнуудта амаралтаа үнгэргэхэ
юм. Элдүүлхын пионер лагерь-
нуудта пүтөөкнүүд дайнай
болон ажалай инвалидуудай, тэ-
рэлхэн олон үхибүүтэй бүлын
үхибүүдтэ түрүүшын ээлжэндэ
үтгэхэ. Тэдэнэй олонхын түлөө-
һагүй пүтөөк абаха байна. Үлэ-
дэгшэ пүтөөкнүүдын хүсэд
үнын 30 процентһээ ехэ бэшээр
хүндэтгэдхэн сэнгээр үтгэдэг
байха.

Пионер лагерьнуудыг байгуул-
жа, үхибүүдыг амаруулхын тула-
да профсоюзнууд 150 миллион
үлүүтэй тухайн гаргалмаха бай-
на. Пионер лагерьнуудта хүдэл-
хын тулада 200 мянган мэргэ-
жэлтэ гараха. Начальникууд, ху-
мүүжүүлгшэд, пионерүүдэй
ахалагша болон отряднуудай вожат-
тануудар дүршэл эхэтэй багша-
нарай лагерьнуудта гарахатай
хамта хургуулын үхибүүдэй ама-

ралтыг һонирхолтойгоор, хайнаар
эмхидхэхэ шадлаар, үйлдэб-
рийн эрхим, хүндэтэй болоһон хү-
нүүд гаралсаха.

Үхибүүдэй зунай амаралтада
бэлдэхэ талаар хүдэлмэри хаа
хаанагүй түгээсгэдэжэ байнхай.
Олонхи пионер лагерьнууд үхи-
бүүдыг утган абахаар болон бо-
лоод байна. Үхибүүд кружогууд-
та, жэшэнь, дунай, хатарай,
хүжмэй, драматическа, зургал-
лан харуулгын искусствын, авиа-
ционно, мичуринска кружогуудта
орожо шадлаха байна. Олон ла-
герьнуудай дэргэдэ үрэ жамастэ
модоной садууд бии, юрын ме-
теорологическа станцин, географиче-
ска талмай түхээрэгдэнэ.

1963 оной зунай сагта үхи-
бүүдэй эрхим хайнаар, һонир-
холтойгоор амархын тулада проф-
союзна организацинууд олонхи-
гын үргэн хабадалгатайгаар
бүхэ юмэ хэхэ байна.

Хрущевый эльгээнэн амаршалга

Халбооной түлөө национальна комитетуудай
Бухарестда боложо байна. Энэ зүблөөндэ Совет-
ийн хуулигшогшо Н. С. Хрущев амаршалтын бэшгэ эль-
гэйн хүдэлмэри Балкан болон Дундаа далай шадарай
малан тайбан, хани барисаанай зоно байгуулаха замда
боложо үгэхэ гэжэ найдажа байһанаа тэрэ бэшгэ
мүдэлнэ.

Халбоосодог, хани ёһоной харилсаа холбоотой байха
малын тулада Балканай арадуудай гаргажа байһан
нүүд хүсэд хайнаар ойшлодог байна гээд бэшгэ
мүдэлнэ.

Халбоосодог, хани ёһоной харилсаа холбоотой байха
малын тулада Балканай арадуудай гаргажа байһан
нүүд хүсэд хайнаар ойшлодог байна гээд бэшгэ
мүдэлнэ.

Халбоосодог, хани ёһоной харилсаа холбоотой байха
малын тулада Балканай арадуудай гаргажа байһан
нүүд хүсэд хайнаар ойшлодог байна гээд бэшгэ
мүдэлнэ.

